

Bergners Bil Aktiebolag
Formvägen 10 G
906 21 Umeå

RekMb

Beslut om sanktionsavgift

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) beslutar att Bergners Bil Aktiebolag, 556120-2820, (bolaget) ska betala en sanktionsavgift om 1 300 000 (en miljon trehundratusen) kronor.

Sammanfattning

Bolaget bedriver verksamhet inom försäljning av fordon. Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 3 april 2009 och bedriver enligt registret följande verksamhet; kontanthandel, bilförsäljning.

Länsstyrelsen har genom sin tillsyn granskat hur bolaget har följt bestämmelserna i regelverket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism¹ (penningtvättsregelverket) under perioden den 1 juli 2018 till och med den 11 juni 2020.

Granskningen visar att bolaget till övervägande del inte uppfyller kraven som ställs på verksamhetsutövare i penningtvättsregelverket. Bolagets rutiner och riktlinjer är inte tillräckliga för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte vidtagit tillräckliga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och inte heller beaktat förbud mot att genomföra enstaka transaktioner.

Bedömningen efter genomförd granskning är att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer att bolagets överträdelser av penningtvättsregelverket till övervägande del

---

¹ Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

är av synnerligen allvarlig art och att överträdelserna pågått under hela den tidsperiod som Länsstyrelsen granskat bolaget.

Överträdelserna av penningtvättsregelverket innebär att bolaget ska betala en sanktionsavgift om 1 300 000 kronor.

Beskrivning av ärendet

Penningtvättsregelverket gäller bland andra verksamhetsutövare som driver yrkesmässig handel med varor där det kan antas att det, nu eller framöver, betalas ut eller tas emot kontanter på belopp som uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer. Det kan vara en enstaka transaktion eller flera transaktioner som har ett samband och tillsammans når upp till 5 000 euro.²

Av förarbetena till lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) framgår att större kontanta betalningar är förenade med hög risk för penningtvätt.³ Syftet med penningtvättslagen är att förhindra att bland andra de som bedriver handel med varor mot kontant betalning utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.⁴

Bolaget registrerades i Bolagsverkets register mot penningtvätt den 3 april 2009 och bedriver enligt registret följande verksamhet; kontanthandel, bilförsäljning. Bolaget driver verksamhet som omfattas av penningtvättsregelverket och är därför skyldigt att vidta åtgärder för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med regelverket. Tillsynen över att penningtvättsregelverket följs av sådan verksamhet ska utövas av länsstyrelserna i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Eftersom bolaget har sitt säte i Västerbottens län är Länsstyrelsen i Stockholms län tillsynsmyndighet för bolaget.⁵

Den 11 juni 2020 förelades bolaget att inkomma med bolagets allmänna riskbedömning och de rutiner och riktlinjer avseende verksamhetens åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som enligt penningtvättsregelverket ska finnas i verksamheten. Bolaget förelades även att inkomma med sex exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder och en förteckning över bolagets kontanta transaktioner avseende köpta och sålda produkter som uppgår till 5 000 euro eller mer, samt kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas ha samband och tillsammans uppgår till 5 000 euro eller mer som utförts under perioden den 1 juli 2018 till och med den 11 juni 2020. I de fall kundkännedomsåtgärder vidtagits

---

² 1 kap. 2 § första stycket 16 penningtvättslagen.

³ Prop. 2016/17:173 ”Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism” s. 195.

⁴ 1 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁵ 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

skulle dokumentation avseende följande inges: datum för transaktionen, transaktionsbelopp, kundens namn, personnummer, organisationsnummer, adress, bosättningsland samt eventuell verklig huvudman. Därtill ombads bolaget inkomma med följande uppgifter avseende ovanstående tidsperiod; utdrag ur huvudboken för kassakontot där bolagets samtliga kontanta transaktioner avseende köpta och sålda produkter bokförts; uppgift om den totala summan kontanter som hanterats i verksamheten fördelat på köp och försäljning; uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som rapporterats till Finanspolisen samt uppgift om antalet genomförda och nekade transaktioner eller affärsrelationer som misstänkts för penningtvätt eller finansiering av terrorism och som inte rapporterats till Finanspolisen.

Bolaget inkom med handlingar den 2 juli 2020. Den 24 september 2021 begärde Länsstyrelsen komplettering i ärendet. Bolaget inkom med komplettering den 7 oktober 2021.

Motivering till beslutet

Gällande handlingar som uppdaterats efter tillsynsperiodens slut

I sin komplettering den 7 oktober 2021 har bolaget skickat in i vissa delar uppdaterade rutiner och riktlinjer. Mot denna bakgrund vill Länsstyrelsen framhålla att Länsstyrelsens granskning avser perioden den 1 juli 2018 till och med den 11 juni 2020 (tillsynsperioden). Det är således den allmänna riskbedömning samt de rutiner och riktlinjer som funnits i bolaget under tillsynsperioden som Länsstyrelsen utgår från i detta beslut vid bedömning av om en överträdelse av penningtvättsregelverket skett under tillsynsperioden eller inte.

Bolaget har den 2 juli 2020 besvarat Länsstyrelsens föreläggande att inkomma med handlingar som behövs för att kunna granska bolagets efterlevnad av penningtvättsregelverket under nämnda period. Handlingarna som då getts in kommer således att läggas till grund för bedömningen som framgår av detta beslut. Bolagets komplettering den 7 oktober 2021 kommer, vid bedömning av om en överträdelse av penningtvättsregelverket skett, endast beaktas i de delar som härrör sig till tillsynsperioden och som inte sedan tidigare lämnats in till Länsstyrelsen.

Allmän riskbedömning

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska göra en allmän riskbedömning av hur de produkter och tjänster som

denne tillhandahåller i sin verksamhet kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Även hur stor risken är för att detta sker ska anges. Verksamhetsutövaren ska särskilt beakta vilka slags produkter och tjänster denne tillhandahåller, vilka kunder och distributionskanaler som finns och vilka geografiska riskfaktorer som finns i verksamheten.⁶ Riskbedömningen ska vara dokumenterad⁷ och utvärderas årligen.⁸ Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarens storlek och art och de risker för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Riskbedömningen ska vara utformad på så sätt att den kan ligga till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.⁹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har gett in ett dokument med rubriken ”Riskanalys gällande penningtvätt”. Dokumentet består av ett schema i vilket bolaget tilldelar omständigheter, som hänför sig till olika riskfaktorer, olika risknivåer. För respektive omständighet redogör bolaget även för vilken hantering eller vilka åtgärder omständigheten medför att bolaget bör vidta. I schemat bedömer bolaget att distansförsäljning innebär en normal/hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Mellanhänder/uppdragstagare, personliga externa relationer/kundkännedom samt verksamhetsspecifika omständigheter, exempelvis ägarstruktur, tilldelas en normal risk. Bolaget bedömer vidare att geografiskt ursprung respektive större kontanthantering innebär en hög risk.

Bolaget har även gett in ett dokument med rubriken ”Rutin åtgärder mot penningtvätt”. Av dokumentets avsnitt benämnt ”Riskbedömning” framgår bland annat att bolaget löpande ska bedöma risken för att utnyttjas för penningtvätt genom att riskbedöma bolagets kunder. Vidare beskrivs att bolaget, när det bedömer riskerna i sin verksamhet, ska ta hänsyn till uppgifter som har kommit fram vid rapportering av misstänkta transaktioner och aktiviteter till Finanspolisen samt information från andra tillsynsmyndigheter och brottsbekämpande myndigheter om aktuella tillvägagångssätt beträffande penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget ska även ta hänsyn till information från bolagets branschorganisation och det som är allmänt känt inom bilbranschen samt bolagets egen erfarenhet. Vidare anges att bolaget, vid riskbedömningen, särskilt ska beakta information om nya trender, mönster och metoder som kan användas vid penningtvätt. Länsstyrelsen konstaterar att det bolaget uppgett i denna del utgör en beskrivning av hur en allmän

---

⁶ 2 kap. 1 § penningtvättslagen.

⁷ 2 kap. 2 § andra stycket penningtvättslagen.

⁸ 2 kap. 2 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁹ 2 kap. 2 § första stycket penningtvättslagen.

riskbedömning ska göras i vissa delar men att detta inte utgör en allmän riskbedömning av bolagets verksamhet.

I avsnittet ”Riskbedömning” redogör bolaget för att risknivåerna låg, normal respektive hög risk ska användas vid utförandet av riskbedömningen, varvid exempel anges för när respektive risknivå kan föreligga. Ett exempel på låg risk bedöms vara att affär görs upp mellan bolaget och offentlig kund/myndighet eller kund där finansiering sker genom leasing eller lån. Ett exempel på normal risk bedöms vara en affär där kunden för över hela köpesumman till bolagets konto från kundens bank. Som exempel på hög risk uppger bolaget en affär där betalningen sker i kontanta medel, distansaffär, att kunden bedriver kontantintensiv verksamhet eller att kundens ägarstruktur framstår som ovanlig eller alltför komplicerad för dess verksamhet. Vad gäller de omständigheter som räknas upp i dokumentet noterar Länsstyrelsen att flera av de uppräknade omständigheterna är desamma som framgår direkt av penningtvättslagen¹⁰. I lagen listas exempel på vad som kan utgöra indikatorer på låg respektive hög risk vid bedömning av kundens riskprofil som bland annat ska bestämmas med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning. Avseende de omständigheter som anges i bolagets uppräknade och som inte framgår direkt av penningtvättslagen är Länsstyrelsens bedömning att bolaget till viss del identifierat omständigheter som, vid bedömning av en kunds riskprofil, kan utgöra indikatorer på att en viss risknivå skulle kunna föreligga. Uppräkningen av omständigheter bedöms dock inte utgöra en sådan bedömning och analys av bolagets kunder såsom krävs i en allmän riskbedömning enligt penningtvätsregelverket.

Länsstyrelsen bedömer att det finns stora brister i bolagets allmänna riskbedömning. Bolaget har identifierat vissa av de faktorer som ska ligga till grund för den allmänna riskbedömningen. Det saknas dock en analys av de olika faktorerna som ska beaktas och en motiverad bedömning av *hur* bolaget kommit fram till den risk som kan förknippas med en omständighet hänförlig till en riskfaktor. Det saknas även bedömning och analys av riskerna med de produkter bolaget tillhandahåller.

I bolagets allmänna riskbedömning saknas bedömning och analys av hur de olika faktorerna i kombination med varandra kan medföra att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism och hur stor risken är för att detta sker. Vidare har bolaget inte gjort någon sammantagen bedömning och analys av hur stor risken är att bolagets produkter kan utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

---

¹⁰ 2 kap. 4-5 §§ penningtvättslagen.

Det framgår av dokumentet ”Rutin åtgärder mot penningtvätt” att bolaget i sin riskbedömning av verksamheten ska beakta eventuella uppgifter som framkommit vid bolagets rapportering av misstänkta aktiviteter och transaktioner samt information om tillvägagångssätt för penningtvätt och finansiering av terrorism som myndigheter lämnat. I bolagets allmänna riskbedömning saknas emellertid en verksamhetsanpassad analys som visar att bolaget faktiskt har beaktat dessa uppgifter vid bedömningen av vilka risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga i verksamheten.

Omfattningen av den allmänna riskbedömningen ska bestämmas med hänsyn till verksamhetsutövarnas storlek och art och de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan antas föreligga. Av de ingivna handlingarna framgår inte att en sådan bedömning skett.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget inte har vidtagit lämpliga åtgärder för att identifiera och bedöma riskerna - hot och sårbarheter - med verksamhetens produkter, kunder, distributionskanaler och geografiska riskfaktorer samt verksamhets specifika omständigheter.

Syftet med en allmän riskbedömning är att besvara frågan om och hur bolagets produkter kan användas för att till exempel dölja medels samband med brott eller brottslig verksamhet. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget inte har gjort en allmän riskbedömning i enlighet med kraven i penningtvättslagen varför bolaget saknar insikt i hur verksamhetens produkter kan utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen bedömer att avsaknad av en för verksamheten anpassad allmän riskbedömning utgör en synnerligen allvarlig överträdelse av penningtvättsregelverket. Detta särskilt med hänsyn till att bolagets allmänna riskbedömning ska ligga till grund för verksamhetens riskbedömning av kunder samt rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder som ska vidtas för att minska risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolagets rutiner och riktlinjer för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism ska således skapas utifrån en relevant, uppdaterad och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har inte genomfört någon allmän riskbedömning i enlighet med kraven i penningtvättslagen under den granskade perioden. Länsstyrelsens bedömning är att bolaget därigenom har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Riskbedömning av kunder

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dennes kunder. Kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i den allmänna riskbedömningen och verksamhetsutövarens kännedom om kunden. Kundens riskprofil ska följas upp under pågående affärsförbindelse och korrigeras när det finns anledning till det.¹¹

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har ovan bedömt att bolaget saknar en korrekt utförd allmän riskbedömning. En kunds riskprofil ska bestämmas bland annat med utgångspunkt i bolagets allmänna riskbedömning. I avsaknad av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning saknas förutsättningar att bestämma kundens riskprofil.

I sitt svar till Länsstyrelsen den 2 juli 2020 uppger bolaget att kundens riskprofil ska bestämmas med utgångspunkt i bolagets riskbedömning och bolagets kännedom om kunden. Vidare hänvisar bolaget till dess rutin för åtgärder mot penningtvätt som, såsom det får förstås, utgörs av dokumentet ”Rutin åtgärder mot penningtvätt”. I dokumentet ”Rutin åtgärder mot penningtvätt” redogör bolaget för att det löpande ska bedöma risken för att utnyttjas för penningtvätt genom att riskbedöma sina kunder. Vidare framgår omständigheter som kan tyda på låg, normal respektive hög risk. Bolaget anger även i avsnittet benämnt ”Skärpta åtgärder för kundkännedom” att hög risk för penningtvätt alltid föreligger vid kunder på distans samt vid misstanke om penningtvätt, exempelvis större kontanthantering (över 5 000 euro).

I sitt svar hänvisar bolaget även till en sannolikhets- och konsekvenslista som utgörs av en riskbedömningsmall avseende arbetsmiljörisker, av vilken bolaget uppger att det framgår hur bolaget bedömer de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med dess kundrelationer, som i sin tur framgår av bolagets riskanalys. Länsstyrelsen konstaterar att riskbedömningsmallen avser risker ur en arbetsmiljösynpunkt och inte risk att utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Länsstyrelsen bedömer dock att riskbedömningsmallen samt övriga ingivna uppgifter inte, även om riskbedömningsmallen avsåg penningtvätt och finansiering av terrorism, utgör tillräcklig rutin och riktlinje för riskbedömning av kunder. Detta eftersom bolaget inte har redogjort för eller gett in någon beskrivning av *hur* bedömning görs av

---

¹¹ 2 kap. 3 § penningtvättslagen.

den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med bolagets kunder.

Bolaget har även, i samband med kompletteringen den 7 oktober 2021, gett in en checklista i ärendet. Som nedan framgår i avsnittet "Kundkännedom" ifrågasätter Länsstyrelsen om denna funnits i bolaget under tillsynsperioden. Länsstyrelsen bedömer dock att frågan om checklistan funnits i verksamheten under tillsynsperioden inte påverkar Länsstyrelsens bedömning av bolagets riskbedömning av kunder. I checklistan finns ett avsnitt benämnt "Skärpta åtgärder för kundkännedom" i vilket bolaget kan bocka i om vissa omständigheter föreligger som, såsom det får förstås, innebär att bolaget ska vidta skärpta åtgärder för kundkännedom för en kundrelation. Av checklistan framgår dock inte hur eller varför bolaget bedömer att en viss omständighet föranleder skärpta åtgärder för kundkännedom. Checklistan utgör därför inte en tillräcklig rutin eller riktlinje för riskbedömning av bolagets kunder såsom krävs enligt penningtvättsregelverket varför frågan om denna funnits i bolaget under tillsynsperioden inte är av avgörande betydelse.

I det ingivna materialet saknas uppgift om hur själva bedömningen av den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationer (kunders riskprofiler) görs. Länsstyrelsens bedömning är därför att bolagets kunder inte tilldelas verksamhetsanpassade riskprofiler. Vidare saknas det uppgifter om hur kundernas riskprofiler löpande följs upp och ändras när det finns anledning till det under en pågående affärsförbindelse.

Riskkvalificeringen av kunder syftar till att avgöra i vilken nivå, låg, normal eller hög, som kunden ska placeras. Därefter ska bolaget bestämma omfattningen av de kundkännedomsåtgärder som krävs för att hantera risken kopplad till kunden. Detta innebär att varje kund efter en helhetsbedömning ska tilldelas en egen riskkvalificering och att åtgärderna för att motverka riskerna ska anpassas individuellt för varje kund.

Länsstyrelsens bedömning, med hänsyn till betydelsen av att kunder ska tilldelas riskprofiler, är att bolaget genom att inte tilldela, följa upp och vid behov ändra sina kunders riskprofiler har löpt ökad risk för att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Kundkännedom

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade och uppdaterade rutiner och riktlinjer när det gäller dess åtgärder för kundkännedom.¹² Rutinerna och riktlinjerna ska i relevanta delar vara riskbaserade. Det

---

¹² 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

innebär att de ska vara utformade för att kunna hantera och motverka de risker som har identifierats i den allmänna riskbedömningen.¹³

Åtgärder för kundkänedom ska bland annat vidtas (i) när en affärsförbindelse¹⁴ etableras om det då är sannolikt eller under förbindelsens gång står klart att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter inom ramen för förbindelsen uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer, (ii) när kunder vidtar transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer eller (iii) vid transaktioner där utbetalt eller mottaget belopp i kontanter understiger ett belopp om 5 000 euro och som verksamhetsutövaren inser eller borde inse har ett samband med en eller flera andra transaktioner i kontanter som tillsammans uppgår till minst 5 000 euro.¹⁵

Reglerna om åtgärder för kundkänedom innebär bland annat att verksamhetsutövaren ska identifiera sina kunder¹⁶ och ta reda på tillräckligt mycket om kunderna¹⁷ för att kunna bedöma och hantera de risker som varje kund innebär. Om det är fråga om en affärsförbindelse ska verksamhetsutövaren även begära information om affärsförbindelsens syfte och art. Syftet med informationen är att ge verksamhetsutövaren underlag för att bedöma risken som kan förknippas med kunden och hur kunden förväntas agera inom ramen för affärsförbindelsen.

En sådan bedömning är nödvändig för att det ska vara möjligt att upptäcka avvikelser från kundens förväntade beteende.¹⁸

Verksamhetsutövaren ska löpande följa upp pågående affärsförbindelser i syfte att säkerställa att känedom om kunden är aktuell och tillräcklig för att motverka risken som kan förknippas med kunden.¹⁹ Den löpande uppföljningen innebär också krav på granskning för att upptäcka avvikande transaktioner och aktiviteter som kan utgöra misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Omfattningen av övervakningen och granskningen samt hur ofta denna ska ske beror på riskerna i affärsförbindelsen.²⁰

Närmare information om kundens ekonomiska situation bör begäras när det är motiverat av risken i affärsförbindelsen. Detsamma gäller närmare information om varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Detta bör i regel bli aktuellt först om risken bedöms som hög, eller om sådan information behövs för att bedöma kundens

¹³ Prop. 2016/17:173 s. 213.

¹⁴ 1 kap. 8 § 1 penningtvättslagen.

¹⁵ 3 kap. 6 § penningtvättslagen

¹⁶ 3 kap. 7 § penningtvättslagen.

¹⁷ 3 kap. 7-8 §§, 10-11 §§ penningtvättslagen.

¹⁸ 3 kap. 12 § penningtvättslagen.

¹⁹ 3 kap. 13 § penningtvättslagen.

²⁰ 4 kap. 1 § andra stycket penningtvättslagen.

riskfyllda eller avvikande aktiviteter och transaktioner.²¹ Samma information som vid bedömning av en affärsförbindelse ska begäras in även vid enstaka transaktioner som kan förknippas med hög risk. Detta eftersom verksamhetsutövaren i sådana fall måste vidta skärpta kundkännedomsåtgärder.

Om risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms som låg, får förenklade kundkännedomsåtgärder tillämpas. Bedöms däremot risken som hög ska skärpta åtgärder vidtas vilket kan avse inhämtande av ytterligare information om kundens affärsverksamhet eller ekonomiska situation och uppgifter om varifrån kundens ekonomiska medel kommer.²²

Verksamhetsutövaren får inte ingå eller upprätthålla en affärsrelation eller utföra en enstaka transaktion om denne inte har tillräcklig kännedom om kunden. Detta för att verksamhetsutövaren ska kunna hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som förknippas med kundrelationen och övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner.²³

Verksamhetsutövaren ska på ett föreskrivet sätt dokumentera²⁴ vidtagna åtgärder för kundkännedom samt bevara dokumentationen.²⁵ Verksamhetsutövaren ska vidare bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.²⁶ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståndet skedde.²⁷

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen konstaterar inledningsvis att bolaget i avsaknad av en allmän riskbedömning saknar förutsättningar för att ha användbara

---

²¹ Prop. 2016/17:173 s. 248.

²² 3 kap. 15-16 §§ penningtvättslagen.

²³ 3 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

²⁴ 3 kap. 3 § andra och tredje styckena, 4 § andra och tredje styckena, 5 § tredje stycket, 7 § tredje stycket, 9 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁵ 3 kap. 12 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

²⁶ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

²⁷ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

och verksamhetsanpassade rutiner och riktlinjer för att förhindra att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har således inte haft förutsättningar för att ha adekvata rutiner och riktlinjer för kundkännedom och därmed inte heller kunnat bedöma vad som utgör tillräcklig kundkännedom.

Av bolagets dokument "Rutin åtgärder mot penningtvätt" i avsnitt "Grundläggande åtgärder för kundkännedom" framgår att bolaget alltid ska kontrollera kundens och eventuell mellanhands identitet genom kontroll av svenskt körkort, svenskt pass, identitetskort utfärdat av svensk myndighet eller svenskt certifierat identitetskort. När det är möjligt ska Mobilt BankID användas. I avsnittet beskrivs vidare att när det gäller utländska medborgare som saknar en giltig svensk identitetshandling ska identitetskontrollen utföras med ledning av giltigt pass eller andra identitetshandlingar utfärdade av en myndighet eller annan behörig utfärdare, varvid medborgarskap ska framgå. Det framgår även att bolaget, om kunden är en juridisk person, alltid ska kontrollera med Bolagsverket om verklig huvudman samt kontrollera ägarförhållanden. Om kunden är en [REDACTED] eller [REDACTED] ska bolaget kontrollera legitimation och se till att kunden har rekvisition eller beställning.

I dokumentet "Rutin åtgärder mot penningtvätt" i avsnittet "Skärpta åtgärder för kundkännedom" beskrivs att skärpta åtgärder för kundkännedom alltid ska vidtas vid hög risk för penningtvätt och att hög risk för penningtvätt alltid föreligger vid kunder på distans och vid misstanke om penningtvätt, exempelvis större kontanthantering (över 5 000 euro). Vidare framgår att med skärpta åtgärder menas att på ett fördjupat sätt inhämta information om var de medel som hanteras inom ramen för kundförbindelsen kommer ifrån. Ett fördjupat sätt att inhämta information är, enligt rutinen, att begära dokumentation från kund som stödjer kundens lämnade uppgifter eller att på annat sätt inhämta dokumentation som stödjer kundens uppgifter. Exempel på detta anges vara ett kvitto eller liknande köpehandling.

Bolaget redogör i dokumentet "Riskanalys gällande penningtvätt" för vilken hantering eller vilka åtgärder olika omständigheter, som hänför sig till olika riskfaktorer, föranleder att bolaget ska vidta. Av schemat framgår att distansförsäljning, mellanhänder/uppdragstagare och större kontanthantering föranleder ID-kontroll och rutin för motverkande av penningtvätt. Personliga externa relationer/kundkännedom och geografiskt ursprung föranleder att affären kontrolleras av kollega innan den genomförs. Vidare ska, enligt schemat, verksamhetsspecifika omständigheter, exempelvis ägarstruktur, hanteras genom kommunikation och att bolaget särskiljer roller tydligt mellan varandra.

Länsstyrelsen bedömer att bolagets rutiner och riktlinjer för åtgärder för kundkännedom har flera brister. Det framgår inte när åtgärderna för kundkännedom ska vidtas eller hur de dokumenteras. Av bolagets rutiner och riktlinjer framgår att bolaget ska kontrollera verklig huvudman med Bolagsverket, vilket visserligen kan vara tillräckligt vid kontroll avseende juridiska personer om det som avses är att bolaget kontrollerar en kunds verkliga huvudman i Bolagsverkets register över verkliga huvudmän. Av de ingivna rutinerna och riktlinjerna framgår dock inte att bolaget gör någon kontroll av verklig huvudman för fysiska personer. Det anges inte heller att kontroll sker av om kunden, någon närstående till denne, medarbetare eller verklig huvudman till sådan är PEP. Inte heller framkommer om och i sådana fall hur bolaget kontrollerar om kunder är från högriskredjeland. Bolaget uppger att kontroll av juridiska personers ägarförhållanden görs, dock saknas uppgift om *hur* själva kontrollen går till. Det saknas därmed tillräckliga rutiner för att bolaget ska kunna kontrollera en företrädares rätt att företräda en kund. Det anges inte heller hur kontroll av företrädare för fysiska personer sker.

Länsstyrelsen hade i det föreläggande som skickades till bolaget den 11 juni 2020 förelagt bolaget att inkomma med sex exempel på faktiskt vidtagna åtgärder för kundkännedom och dokumentation avseende vidtagna kundkännedomsåtgärder, om sådana hade vidtagits, för bolagets kontanta transaktioner avseende köpta och sålda produkter utförda under tillsynsperioden som uppgått till 5 000 euro eller mer, samt kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas haft samband och tillsammans uppgått till 5 000 euro eller mer.

I bolagets yttrande den 2 juli 2020 ger bolaget exempel på vilka kundkännedomsåtgärder som vidtagits för kunder som är förknippade med låg, normal respektive hög risk. I bolagets förteckning över kontanta transaktioner som uppgått till 5 000 euro eller mer, samt kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas haft samband och tillsammans uppgått till 5 000 euro eller mer, redogör bolaget för datum för transaktionerna, transaktionsbelopp, kundernas namn, [REDACTED], adress, bosättningsland samt [REDACTED]. Någon dokumentation avseende faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder gavs dock inte in. Länsstyrelsen begärde därför komplettering i ärendet och ombad återigen bolaget att ge in dokumentation enligt ovanstående.

Bolaget inkom med komplettering i ärendet den 7 oktober 2021 och gav då in dokumentation på [REDACTED] exempel på faktiskt vidtagna kundkännedomsåtgärder för kundrelationer förknippade med låg, normal respektive hög risk samt dokumentation på vidtagna kundkännedomsåtgärder för de kontanta transaktioner som enligt bolagets tidigare ingivna förteckning uppgått till 5 000 euro eller mer, samt kontanta transaktioner under 5 000 euro som kan antas haft samband och tillsammans uppgått till 5 000 euro eller mer.

får förstås vara dokumentation avseende vidtagna kundkännedomsåtgärder gällande transaktionerna. Dokumentationen avser ifyllda checklistor enligt vad som ovan angetts samt kopior av [REDACTED] körkort. Avseende [REDACTED] av transaktionerna har bolaget även gett in en kopia av bekräftelse på [REDACTED] av en del utav köpesumman samt ett köpeavtal. Länsstyrelsen kan konstatera att [REDACTED] av [REDACTED] körkort utfärdades under år [REDACTED] trots att transaktionerna har genomförts under [REDACTED]. Länsstyrelsen bedömer att de kopior av nämnda körkort som getts in inte kan ha dokumenterats under tillsynsperioden eftersom körkortet utfärdades efter tillsynsperiodens slut. Dokumentation av kontrollåtgärder för att identifiera nämnda kunder får därför antas ha saknats i bolaget då transaktionerna genomfördes.

Vad gäller den dokumentation som getts in avseende den kund som enligt förteckningen ska ha genomfört en kontant transaktion den [REDACTED] framgår att en annan [REDACTED] än kunden har genomfört en delbetalning som skett via [REDACTED] i samband med den kontanta transaktionen. Bolaget har trots detta, utifrån vad som framgår av den dokumentation som getts in, inte kontrollerat verklig huvudman för kunden.

Bolaget har i sin komplettering till Länsstyrelsen den 7 oktober 2021 även gett in ett köpeavtal avseende ovannämnda kund, i vilket saknas underskrifter men finns angivet "[REDACTED] 2021-10-07" i köpeavtalets kolumner för ort och datum. Härvid noteras att bolagets komplettering således gavs in till Länsstyrelsen samma datum som det datum som anges i kolumnerna i köpeavtalet. Som angetts ovan ska dock den kontanta transaktionen ha genomförts den [REDACTED]. Länsstyrelsen ifrågasätter därför om köpeavtalet upprättats i samband med att transaktionen genomfördes eller om köpeavtalet upprättats i samband med att bolaget gav in kompletteringen till Länsstyrelsen, vilket skulle innebära att köpeavtalet inte fanns i bolaget under tillsynsperioden. Även om köpeavtalet har funnits i bolaget under tillsynsperioden ändrar denna omständighet inte Länsstyrelsens bedömning som framgått ovan kring bolagets rutiner och riktlinjer för kundkännedomsåtgärder. Detta eftersom de enda kundkännedomsåtgärder som dokumenterats i köpeavtalet är kundens namn, [REDACTED] och adress, vilket inte bedöms vara tillräckligt för att uppfylla de krav som följer av penningtvättsregelverket.

Som tidigare angetts beskrivs i de ingivna handlingarna att skärpta åtgärder för kundkännedom alltid ska vidtas vid hög risk för penningtvätt och att hög risk alltid föreligger bland annat vid misstanke om penningtvätt, exempelvis större kontanthantering (över 5 000 euro). Länsstyrelsen noterar även att bolaget i checklistorna för kunder med vilka bolaget enligt tidigare ingiven förteckning genomfört kontanta transaktioner som uppgått till 5 000 euro eller mer, under rubriken "OM svarat JA på skärpta åtgärder för

kundkännedom” har bockat i en ruta bredvid påståendet ”Säkerställt dokumentation från kund som stödjer kundens lämnade uppgifter. Exempel på detta kan vara ett kvitto eller liknande köpeshandling. Dokumentationen ska sparas i enlighet med rutin”. I de handlingar som getts in återfinns emellertid inte någon dokumentation enligt ovanstående, varför Länsstyrelsen utgår från att sådan dokumentation saknas i bolaget. Bolaget kan således inte heller anses ha visat att det följer sina ingivna rutiner och riktlinjer för kundkännedsåtgärder i denna del.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att bolaget inte uppfyller kraven enligt penningtvättsregelverket avseende dokumenterade rutiner och riktlinjer för kundkännedsåtgärder. Bolaget har inte heller visat att de i praktiken uppfyllt kraven på vidtagande av åtgärder för kundkännedom i penningtvättsregelverket. Vidare bedömer Länsstyrelsen att bolaget i avsaknad av en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning saknat förutsättningar för att bedöma vilka kundkännedsåtgärder som varit tillräckliga för att uppnå kundkännedom för respektive kund. Detta har inneburit att bolaget inte kan anses ha uppnått tillräcklig kundkännedom med vidtagna åtgärder för de granskade kunderna oavsett vilken risk som bolaget uppgett att dessa kunder inneburit.

Rutinerna och riktlinjerna ska vara begripliga, situationsanpassade och tillämpbara så att bolaget och i förekommande fall dess anställda ska ha kännedom om vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer. Rutinerna och riktlinjerna ska användas för att hantera och motverka de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som bolaget har identifierat i sin allmänna riskbedömning.²⁸ Underlåtenheten att upprätta lagenliga rutiner och riktlinjer samt bristerna vad gäller vidtagna kundkännedsåtgärder, har, enligt Länsstyrelsens bedömning, medfört en ökad risk för att bolaget utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Länsstyrelsens bedömning är att bristerna rörande såväl underlåtenheten att upprätta rutiner och riktlinjer som underlåtenheten att vidta tillräckliga kundkännedsåtgärder är synnerligen allvarliga.

Länsstyrelsen bedömer även att bolaget inte har beaktat förbud mot att genomföra enstaka transaktioner om bolaget inte har tillräcklig kännedom om kunden. Utredningen i ärendet visar att bolaget trots avsaknad av tillräckliga åtgärder för att uppnå tillräcklig kundkännedom har genomfört de enstaka transaktioner som ingått i Länsstyrelsens granskning. Överträdelser av detta förbud bedömer Länsstyrelsen vara av synnerligen allvarlig art.

---

²⁸ Prop. 2016/17:172 s. 212 ff.

Bolagets anställda och uppdragstagare

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska se till att anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten och som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism fortlöpande får relevant utbildning och information för att kunna fullgöra verksamhetsutövarens skyldigheter enligt denna lag.²⁹ Utbildningen och informationen ska utformas utifrån de risker som verksamhetsutövaren har identifierat i sin allmänna riskbedömning och ska anpassas efter de uppdateringar som görs av den allmänna riskbedömningen. Utbildningens innehåll och frekvens ska också anpassas utifrån de anställdas och uppdragstagarnas arbetsuppgifter och funktioner.³⁰ Verksamhetsutövaren ska dokumentera utbildningar som genomförs. Av dokumentationen ska det framgå vad utbildningen innehåller, namnen på deltagarna samt datumet för utbildningen.³¹

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen.³²

Verksamhetsutövaren får inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, internt eller till Polismyndigheten.³³

Länsstyrelsens bedömning

Av de handlingar som getts in i ärendet framgår i dokumentet ”Rutin Lämplighetsprövning” att VD ansvarar för att anställda inom detta område ska få löpande utbildningar och information. Vidare framgår i dokumentet ”Rutin åtgärder mot penningtvätt” i avsnitt ”Utbildning av anställda” att anställda i bolaget som hanterar kundärenden ska genomgå utbildning i frågor som rör penningtvätt. Det beskrivs att VD ska säkerställa att utbildning sker och att information om ändringar i regelverk och nya trender och mönster som används, samt metoder

---

²⁹ 2 kap. 14 § penningtvättslagen.

³⁰ 2 kap. 8 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³¹ 2 kap. 9 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

³² 2 kap. 15 § första stycket penningtvättslagen.

³³ 2 kap. 15 § andra stycket penningtvättslagen.

som kan användas för penningtvätt, lämnas till berörda anställda. Bolaget ska även ha dokumenterat aktuell lagstiftning i systemet 3led.

Dokumentation på genomförda utbildningar har även getts in i ärendet. Av dokumentationen framgår att flera av bolagets anställda har gått utbildningen "[REDACTED]".

Angivet finns även datum som de anställda har gått utbildningen.

Länsstyrelsen konstaterar att det av den dokumentation som bolaget gett in till Länsstyrelsen inte framgår vad utbildningen som de anställda genomgår innehåller vilket är en brist. Eftersom sådan dokumentation saknas kan Länsstyrelsen inte bedöma om utbildningen uppfyller de krav som följer av penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen noterar vidare att flera anställda som enligt dokumentationen ska arbeta som bil- eller husvagnsförsäljare inte förefaller ha gått någon utbildning om penningtvättsregelverket vilket är en brist för det fall dessa personer kan anses arbeta med arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolaget uppger i dokumentet "Rutin åtgärder mot penningtvätt" i avsnittet "Skydd av anställda" att skydd av anställda sker genom bolagets "riskbedömning arbetsmiljö" som, såsom det får förstås, utgörs av bolagets rutin för riskbedömning av arbetsmiljö med rubriken "Kartläggning och bedömning av arbetsmiljörisker – PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ Handlingsplan för arbetsmiljörisker – PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ". Av rutinen framgår att kontanthantering är "[REDACTED]". Åtgärder vid kontantaffär är att personal inte får ta egna beslut över 5 000 euro utan beslut från VD. Vidare ska kontantaffärer över den summan inte göras ensam. Enligt rutinen ska kontinuerlig utbildning ske via försäkringsförmedlare. Om hot framförs på telefon ska den anställde inte gå i svaromål, dokumentera vad som sägs och om möjligt spela in samtalet, samt memorera och dokumentera särskilda kännetecken i samtalet såsom röst, språk och tonläge samt rapportera händelsen till VD. Av rutinen framgår vidare att den anställde, vid fysiskt hot, inte ska gå i svaromål, så snart som möjligt dokumentera hur hotet eller annat brott gick till, memorera och dokumentera utseende, röst, kläder med mera och vad som sagts samt rapportera händelsen till VD.

Vad gäller bolagets rutiner för att skydda anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot eller fientliga åtgärder till följd av att de fullgör verksamhetsutövarens skyldigheter enligt penningtvättslagen bedömer Länsstyrelsen att dessa är otillräckliga. Av rutinen framgår vad personal ska göra om dessa blir utsatta för hot eller våld. Det saknas emellertid uppgift om vilka åtgärder bolaget ska vidta för att skydda anställda, uppdragstagare och någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten samt vilket stöd den enskilde kan få om något händer.

Vidare saknas information om att bolaget inte får utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har informerat om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism, internt eller till Polismyndigheten.

Länsstyrelsen bedömer att bolaget inte visat att det uppfyller kraven i penningtvättsregelverket i denna del och att bolaget därmed löpt ökad risk att bli utnyttjat för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Övervakning och rapportering

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering.³⁴ Verksamhetsutövaren ska övervaka pågående affärsförbindelser och bedöma enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkta aktiviteter och transaktioner.³⁵ Skärpta kundkännedomåtgärder och andra nödvändiga åtgärder ska vidtas vid avvikelser eller misstänkta aktiviteter eller transaktioner för att bedöma om det finns skälig grund att misstänka att det är fråga om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling.³⁶ Verksamhetsutövaren får inte etablera en affärsförbindelse eller utföra en transaktion om det finns misstanke om att produkter kommer att användas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.³⁷ Om det inte är möjligt att låta bli att utföra en misstänkt transaktion eller om ett avstående från att genomföra transaktionen sannolikt skulle försvåra utredningen får dock transaktionen genomföras.³⁸

Om verksamhetsutövaren har skälig grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling ska detta rapporteras till Polismyndigheten (Finanspolisen).³⁹

Vidare ska verksamhetsutövaren på begäran av Polismyndigheten lämna alla uppgifter som behövs för en utredning om penningtvätt eller finansiering av terrorism.⁴⁰ En verksamhetsutövare ska ha ett system för att snabbt och fullständigt kunna lämna uppgifter om huruvida verksamhetsutövaren under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om

---

³⁴ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

³⁵ 4 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

³⁶ 4 kap. 2 § penningtvättslagen.

³⁷ 3 kap. 2 § och 3 § första stycket penningtvättslagen.

³⁸ 3 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

³⁹ 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁴⁰ 4 kap. 6 § penningtvättslagen.

förbindelsens art.⁴¹ Systemet för uppgiftslämning ska vara strukturerat och sökbart.⁴²

Det råder tystnadsplikt i fråga om bedömning som utförs, har utförts eller kommer att utföras enligt 2 § eller att uppgifter har lämnats enligt 3 eller 6 §§.⁴³

Länsstyrelsens bedömning

Av handlingarna som getts in i ärendet framgår att affärer med högrisk kunder får utföras om man har vidtagit skärpta åtgärder för att uppnå kundkännedom samt att bolaget, om misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism uppstår i samband med dessa kontroller eller vid uppföljning av kundrelationen, ska rapportera detta till Finanspolisen. Vidare framgår av den checklista som getts in i samband med kompletteringen den 7 oktober 2021 att bolaget ska välja mellan alternativen ”ja” och ”nej” på påståendet ”Kundkännedomen ger oss en anledning till att misstänka penningtvätt (se vidare varningssignaler i rutin)”. Som nämnts ovan i avsnittet ”Kundkännedom” fanns dock inte avsnittet ”Varningssignaler” i bolagets dokument ”Rutin åtgärder mot penningtvätt” i den version av dokumentet som gavs in i bolagets svar den 2 juli 2020, varför Länsstyrelsen inte kommer beakta vad som framgår i avsnittet ”Varningssignaler” vid bedömning av om en överträdelse av penningtvättsregelverket skett under den granskade perioden.

Av de ingivna handlingarna framgår inte hur bolaget ska övervaka sina pågående affärsförbindelser och enstaka transaktioner i syfte att upptäcka misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism. Av rutinen ska bland annat framgå hur bolaget upptäcker aktiviteter och transaktioner som avviker från vad man har anledning att räkna med och vilka åtgärder som med anledning av detta ska vidtas.

Det framgår inte heller om bolaget har ett sådant system som enligt penningtvättsregelverket krävs för att bolaget snabbt och fullständigt ska kunna lämna uppgifter om huruvida bolaget under de senaste fem åren har haft en affärsförbindelse med en viss person och, om så skulle vara fallet, om förbindelsens art. Länsstyrelsen utgår därför från att sådant system saknas i bolaget.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolagets rutiner och riktlinjer avseende övervakning och rapportering inte är tillräckliga. Avsaknad av tillräckliga rutiner och riktlinjer innebär att bolaget har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

---

⁴¹ 4 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁴² 4 kap. 1 § andra stycket Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁴³ 4 kap. 9 § penningtvättslagen.

Länsstyrelsen bedömer att överträdelserna är av synnerligen allvarlig art.

Behandling av personuppgifter

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för behandling av personuppgifter.⁴⁴ Verksamhetsutövaren ska bevara handlingar och uppgifter i fem år om handlingarna och uppgifterna avser 1) åtgärder som har vidtagits för kundkännedom enligt 3 kap. och 4 kap. 2 § eller 2) transaktioner som genomförts med under inom ramen för affärsförbindelser eller vid enstaka transaktioner som omfattas av krav på åtgärder för kundkännedom enligt 3 kap. 4-6 §§ penningtvättslagen.⁴⁵ Tiden ska räknas från det att åtgärderna eller transaktionerna utfördes eller, i de fall då en affärsförbindelse har etablerats, affärsförbindelsen upphörde. Om en enstaka transaktion inte har genomförts till följd av misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism, ska tiden räknas från det att avståendet skedde.⁴⁶ Efter en förfrågan från Polismyndigheten eller annan myndighet ska verksamhetsutövaren bevara uppgifter och handlingar under en längre period än fem år. Den sammanlagda tiden som handlingarna och uppgifterna bevaras får inte överstiga tio år.⁴⁷ Information om att personuppgifter behandlas enligt 4 kap. 2, 3 eller 6 § och om att sådana uppgifter lagras enligt 3 eller 4 § får inte lämnas till kunden.⁴⁸ Den som är verksam hos verksamhetsutövare får inte obehörigen röja att vissa personuppgifter behandlas och att sådana uppgifter bevaras.⁴⁹

Länsstyrelsens bedömning

Bolaget har gett in en integritetspolicy som, såsom det får förstås, riktar sig mot bolagets kunder. I integritetspolicyn anges bland annat att bolaget sparar kunders personuppgifter så länge det är nödvändigt utifrån krav i lag. Av integritetspolicyn eller handlingarna i övrigt framgår dock inte vilka rutiner och riktlinjer som finns i bolaget avseende åtgärder för behandling av personuppgifter utifrån de krav som uppställs enligt penningtvättsregelverket, varför Länsstyrelsen utgår från att sådana saknas i verksamheten. Bolaget bedöms därför inte uppfylla kraven på att ha dokumenterade rutiner och riktlinjer avseende behandling av personuppgifter under den granskade perioden.

---

⁴⁴ 2 kap. 8 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁵ 5 kap. 3 § första stycket penningtvättslagen.

⁴⁶ 5 kap. 3 § andra stycket penningtvättslagen.

⁴⁷ 5 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁴⁸ 5 kap. 7 § penningtvättslagen.

⁴⁹ 5 kap. 11 § penningtvättslagen.

Intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser

Gällande bestämmelser

Verksamhetsutövaren ska ha rutiner och riktlinjer för intern kontroll.⁵⁰ När det är motiverat med hänsyn till verksamhetens storlek och art ska verksamhetsutövaren bland annat utse en ansvarig för regelefterlevnad⁵¹, en centralt funktionsansvarig⁵² och inrätta en oberoende granskningsfunktion med ansvar för att granska de interna riktlinjer, kontroller och förfaranden som syftar till att verksamhetsutövaren ska fullgöra sina skyldigheter enligt penningtvättsregelverket⁵³. Den som är centralt funktionsansvarig ansvarar för att rapportera till Polismyndigheten i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom härrör från brottslig handling uppstår.⁵⁴ När det inte är motiverat att utse funktioner ska verksamhetsutövaren genom sina rutiner och riktlinjer säkerställa att det finns en funktion för regelefterlevnad.⁵⁵

Verksamhetsutövaren ska även tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket⁵⁶ samt ha rutiner och vidta de åtgärder i övrigt som behöver för att skydda sådana personer mot hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder.⁵⁷

Länsstyrelsens bedömning

Av de handlingar som getts in i ärendet framgår att bolagets VD ansvarar för regelefterlevnad. Bolaget uppger vidare i dokumentet "Rutin åtgärder mot penningtvätt" i avsnitt benämnt "Intern kontroll och anmälningar om misstänkta överträdelser" att bolaget vid ledningens genomgång utvärderar och kvalitetssäkrar sina modeller för riskbedömning. Vidare framgår att anställda som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser ska kontakta VD.

I avsnittet hänvisar bolaget även till sin rutin för riskbedömning avseende arbetsmiljö som, såsom det får förstås, utgörs av ett dokument med rubriken "Kartläggning och bedömning av arbetsmiljörisker – PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ Handlingsplan för arbetsmiljörisker – PSYKOSOCIAL ARBETSMILJÖ", i vilket kan återfinnas bland annat bolagets rutiner för risk och hot vid kontantaffärer. Av dokumentet framgår dock inte några rutiner eller

⁵⁰ 6 kap. 1 § första stycket penningtvättslagen.

⁵¹ 6 kap. 2 § första stycket 1 penningtvättslagen.

⁵² 6 kap. 2 § första stycket 2 penningtvättslagen.

⁵³ 6 kap. 2 § första stycket 3 penningtvättslagen.

⁵⁴ 6 kap. 2 § andra stycket och 4 kap. 3 § penningtvättslagen.

⁵⁵ 6 kap. 3 § Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

⁵⁶ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

⁵⁷ 6 kap. 4 a § penningtvättslagen.

riktlinjer för intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser.

Länsstyrelsen bedömer att det bolaget uppgett till myndigheten angående intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser inte är tillräckligt. Av redogörelsen framgår inte hur den interna kontrollen genomförs för att säkerställa efterlevnaden av penningtvättsregelverket.

Bolaget har vidare inte redogjort för några rutiner för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkt överträdelse av penningtvättsregelverket (visselblåsare) utöver att personal ska kontakta VD om sådan anmälan vill göras. Enligt penningtvättsregelverket ska bolaget tillhandahålla ändamålsenliga rapporteringssystem för anställda och uppdragstagare som vill göra anmälningar om misstänkta överträdelser av penningtvättsregelverket.⁵⁸ Vad bolaget uppger om att personal ska kontakta VD om personalen vill göra en anmälan utgör enligt Länsstyrelsens bedömning inte ett sådant rapporteringssystem såsom krävs enligt penningtvättsregelverket, varför Länsstyrelsen utgår från att ett sådant rapporteringssystem saknas i verksamheten.

Även rutiner till skydd för anställda, uppdragstagare och andra som på liknande grund deltar i verksamheten från hot, hämnd eller andra fientliga åtgärder till följd av att de gjort en anmälan om misstänkt överträdelse av bestämmelserna i lagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen (visselblåsarskydd) saknas i bolaget. Vad som beskrivs i bolagets rutin för riskbedömning av arbetsmiljö ändrar inte Länsstyrelsens bedömning i denna del, eftersom vad som anges i rutinen avser åtgärder som bolagets anställda ska vidta vid hot och våld vid kontantaffär och inte efter en anmälan om misstänkt överträdelse i den egna verksamheten. Det saknas även uppgift om vilka åtgärder bolaget ska vidta för att skydda anställda, uppdragstagare och någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten samt vilket stöd den enskilde kan få om något händer.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att bolaget under den granskade perioden har löpt ökad risk för att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism genom att inte uppfylla kraven enligt penningtvättsregelverket vad gäller intern kontroll och anmälningar av misstänkta överträdelser.

Val av ingripande

Gällande bestämmelser

Vid en överträdelse får tillsynsmyndigheten ingripa mot en verksamhetsutövare genom att utfärda ett föreläggande om att göra

---

⁵⁸ 6 kap. 4 § penningtvättslagen.

rättelse eller, vid överträdelse som inte är ringa, genom ett beslut om sanktionsavgift. Om överträdelsen är allvarlig, upprepad eller systematisk får tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.⁵⁹ Länsstyrelsens förelägganden får förenas med vite.⁶⁰

Vid valet av ingripande ska tillsynsmyndigheten ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.⁶¹ Omständigheter som anges i 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen är typiskt relevanta och kan påverka bedömningen i både försvårande och förmildrande riktning.⁶²

I försvårande riktning ska det vidare beaktas om verksamhetsutövaren tidigare har begått en överträdelse.⁶³ I förmildrande riktning ska även beaktas om (1) verksamhetsutövaren i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat tillsynsmyndighetens utredning, och (2) om verksamhetsutövaren snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av tillsynsmyndigheten.⁶⁴

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har inom ramen för tillsynen av bolaget undersökt om bolaget efterlever de krav som uppställs enligt penningtvättsregelverket. Länsstyrelsens utredning visar att bolaget har brutit när det gäller väsentliga delar av penningtvättsregelverket. Länsstyrelsen konstaterar att bolaget saknat adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har därför inte haft någon allmän riskbedömning som kunnat läggas till grund för verksamhetens rutiner, riktlinjer och övriga åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget har även haft bristfälliga rutiner och riktlinjer för att motverka risken att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Vid val av ingripande ska i förmildrande riktning vägas in om bolaget i väsentlig mån har underlättat Länsstyrelsens utredning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att det bör krävas att verksamhetsutövaren självmant för fram viktig information som myndigheten inte redan förfogar över.⁶⁵ Länsstyrelsen bedömer inte att bolagets samarbete varit av sådan omfattning att det talar i förmildrande riktning.

Därtill ska hänsyn i förmildrande riktning tas till om bolaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts eller påtalats av

---

⁵⁹ 7 kap. 11 § penningtvättslagen.

⁶⁰ 7 kap. 24 § penningtvättslagen.

⁶¹ 7 kap. 13 § första stycket penningtvättslagen.

⁶² Prop. 2016/17:173 s. 554 f.

⁶³ 7 kap. 13 § andra stycket penningtvättslagen.

⁶⁴ 7 kap. 13 § tredje stycket penningtvättslagen.

⁶⁵ Prop. 2016/17:173 s. 555.

tillsynsmyndigheten. Länsstyrelsen har inte tidigare påtalat några överträdelser för bolaget. Bolaget har dock den 7 oktober 2021 ingett i vissa delar uppdaterade handlingar. Som framgått ligger dock de handlingarna i dess tidigare ingivna version till grund för detta beslut. Vad gäller de uppdaterade handlingarna som getts in den 7 oktober 2021 gör Länsstyrelsen följande bedömning. Av förarbetena till penningtvättslagen framgår att alla relevanta omständigheter ska beaktas vid valet av ingripande.⁶⁶ Mot den bakgrunden bedömer Länsstyrelsen att de handlingar som getts in i uppdaterade versioner den 7 oktober 2021 skulle kunna innebära en sådan relevant omständighet som ska beaktas vid valet av ingripande. Efter genomgång av de nu aktuella handlingarna bestående av bland annat uppdaterade rutiner och riktlinjer gör Länsstyrelsen bedömningen att bolagets allmänna riskbedömning samt rutiner och riktlinjer är fortsatt bristfälliga. Bolaget uppfyller inte kraven enligt penningtvättsregelverket i väsentliga delar trots den uppdatering av bolagets rutiner och riktlinjer som gjorts, enligt anteckning som återfinns på de nya handlingarna, senast i oktober 2021. Några skäl som talar i förmildrande riktning har således inte framkommit.

Länsstyrelsen bedömer vidare att överträdelserna av penningtvättsregelverket till övervägande del är synnerligen allvarliga och har pågått under en längre tid. Detta innebär att bolaget har löpt ökad risk att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. Den förhöjda risken har förelegat sedan åtminstone den 1 juli 2018 till och med i vart fall den 11 juni 2020. Länsstyrelsens bedömning är att överträdelserna har medfört en avsevärd ökning av risken för att verksamheten kan bli utnyttjad för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Bolaget har även, genom att inte ha följt penningtvättsregelverket, främjat osund konkurrens på marknaden.

Med beaktande av de sammantagna omständigheterna i ärendet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett ingripande ska ske genom ett beslut om sanktionsavgift.

Sanktionsavgiftens storlek

Gällande bestämmelser

Sanktionsavgiften för en verksamhetsutövare som är en juridisk person ska som högst fastställas till det högsta av (1) två gånger den vinst som verksamhetsutövaren gjort till följd av överträdelsen, om beloppet går att fastställa, eller (2) ett belopp i kronor motsvarande en miljon euro.⁶⁷ Särskild hänsyn ska tas till de förmildrande och försvårande omständigheterna som framgår av 7 kap. 13 § penningtvättslagen samt till den juridiska personens finansiella

---

⁶⁶ Prop. 2016/17:173 s. 554.

⁶⁷ 7 kap. 14 § första stycket penningtvättslagen.

ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av överträdelsen.⁶⁸

Länsstyrelsens bedömning

Vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek ska hänsyn tas till den juridiska personens finansiella ställning. Med finansiell ställning avses exempelvis bolagets årsomsättning.⁶⁹ Enligt penningtvättslagen får sanktionsavgiften bestämmas till mellan 5 000 kronor och 1 miljon euro, som nu motsvarar cirka 10 120 000 kronor. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.⁷⁰

Länsstyrelsens granskning har visat att bolaget saknat en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning. Bolaget har i flera väsentliga delar inte heller haft de rutiner och riktlinjer som ska finnas i verksamheten enligt penningtvättsregelverket under den granskade perioden. Länsstyrelsen har vidare bedömt att överträdelserna till övervägande del varit av synnerligen allvarlig art. Detta med beaktande av att bolaget i avsaknad av allmän riskbedömning och de rutiner och riktlinjer som penningtvättsregelverket kräver att verksamhetsutövare ska ha på plats saknat förutsättningar för att kunna förebygga, upptäcka och rapportera penningtvätt eller finansiering av terrorism. Bolaget har trots det genomfört [REDACTED] kontanta transaktionermotsvarande 5 000 euro eller mer till ett sammanlagt värde om ca [REDACTED] kronor. Därigenom har bolaget heller inte iakttagit penningtvättslagens förbud mot att utföra enstaka transaktioner som gäller så länge tillräcklig kundkännedom inte uppnåtts.

Länsstyrelsen kan konstatera att den kontanta omsättningen i bolaget under tillsynsperioden uppgått till cirka [REDACTED] kronor vilket sett till bolagets totala omsättning [REDACTED]. Länsstyrelsen vill i sammanhanget dock betona att det inte endast är vid bolagets kontanta transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband, som överstiger 5 000 euro eller mer som bolaget har att vidta kundkännedomsåtgärder. Bolaget har även att agera vid misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism vid kontanttransaktioner som understiger 5 000 euro samt vid betalningar som sker på annat sätt än med kontanter. Detta innebär att alla kundkontakter avseende yrkesmässig handel med varor omfattas av penningtvättsregelverket vid avvikelser, misstänkta aktiviteter eller transaktioner. Bolaget hade under räkenskapsåret 2018/19 en omsättning om cirka 261 miljoner kronor. Enligt uppgift från bolaget ska 96 procent av bolagets omsättning under tillsynsperioden avsett yrkesmässig handel med varor, varför cirka 250 miljoner kronor av bolagets omsättning under

⁶⁸ 7 kap. 16 § penningtvättslagen.

⁶⁹ Prop. 2016/17:173 s. 411; Prop. 2013/14:228 "Förstärkta kapitaltäckningsregler" s. 240.

⁷⁰ Prop. 2016/17:173 s. 357.

räkenskapsåret 2018/19 bör ha varit hänförliga till tillsynspliktig verksamhet. Samtliga transaktioner har genomförts trots att bolaget inte har haft en adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning samt riskbaserade rutiner och riktlinjer avseende bland annat kundkännedom samt övervakning och rapportering för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Länsstyrelsen har konstaterat att bristerna i efterlevnaden av penningtvättsregelverket till övervägande del är av synnerligen allvarlig art. Bolaget har saknat adekvat och verksamhetsanpassad allmän riskbedömning och de rutiner och riktlinjer som krävs enligt penningtvättsregelverket och trots det genomfört samtliga transaktioner. Bolaget har därmed löpt ökad risk att utnyttjats för penningtvätt och finansiering av terrorism. De konstaterade bristerna ligger inom bolagets kontroll och har funnits i bolaget under hela den granskade perioden. Sammantaget är detta omständigheter som enligt Länsstyrelsens mening talar i försvårande riktning vid bestämmande av sanktionsavgiftens storlek.

Den eventuella vinst som bolaget kan ha gjort till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket går inte att fastställa. Länsstyrelsen beaktar även att bolagets bristande regelefterlevnad kan ha inneburit fördelar för bolaget jämfört med konkurrenter som följt penningtvättsregelverket och därigenom lagt både tid och resurser på att efterleva regelverket. Länsstyrelsen har vid sanktionsavgiftens bestämmande även vägt in bolagets storlek och art, den omfattning som bolagets kontanthantering under tillsynsperioden uppgått till samt övriga relevanta omständigheter.

Vid en samlad bedömning av överträdelsernas karaktär och med hänsyn till bolagets årsomsättning och finansiella ställning bestämmer Länsstyrelsen sanktionsavgiften till 1 300 000 kronor.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Länsstyrelsen efter att beslutet har vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen erinrar om följande

Tillsynsärendet avslutas genom detta beslut. Skyldigheten att ha upprättade, uppdaterade riskbedömningar och rutiner och riktlinjer kvarstår. Länsstyrelsen kan komma att följa upp att verksamheten följer penningtvättsregelverket genom nya tillsynsåtgärder.

Bestämmelser som beslutet grundas på

- 1 kap. 2 § första stycket 16, 2 kap. 1-3 §§, 8 §, 14-15 §§, 3 kap. 1 § första stycket, 2-3 §§, 6-14 §§, 16-17 §§, 19-20 §§, 4 kap. 1-3 §§, 6-7 §§, 9 §, 5 kap. 1-8 §§, 11 §, 6 kap. 1-2 §§, 4-4 a §§, 7 kap. 1 § första stycket, 10 §, 11 § första stycket, 13-14

§§, 16 §, 21 §, 25 § andra stycket lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

- 16 § första och andra styckena förordningen (2009:92) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 1 kap. 1 §, 2 kap. 2 §, 4-6 §§, 8-10 §§, 3 kap. 2-7 §§, 9 §, 12 §, 4 kap. 1 §, 5 kap. 1-2 §§, 6 kap. 2-3 §§ Länsstyrelsen i Stockholms läns föreskrifter och allmänna råd (01FS 2019:53) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Beslutet kan överklagas

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad chef för enheten för tillsyn Karin Hultman med jurist Monika Hultén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också jurist Frida Berglund medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför nammunderskrifter.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 27010-2020.